

Утвърдил:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: **Философски**

Специалност: *(код и наименование)*

Ф	Ф	П	З	1	0	1	1	2
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Бакалавърска програма по Психология

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

3	0	0	5
---	---	---	---

Увод в психологията

Преподавател: доц. д-р Людмила Андреева

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
Обща аудиторна заетост		
Извънаудиторна заетост	Предварителен тест	30
	Ежеседмична самостоятелна работа в Moodle	30
Обща извънаудиторна заетост		
ОБЩА ЗАЕТОСТ		90
Кредити аудиторна заетост		1
Кредити извънаудиторна заетост		2
ОБЩО ЕКСТ		3

№	Формиране на оценката по дисциплината	% от оценката
1.	Предварителен тест и домашна работа	30%
2.	Изпит	70%

Анотация на учебната дисциплина:

Целта на курса е да въведе студентите в областта на психологията, да ги запознае с някои от основните задачи, които ще бъдат поставени пред тях в процеса на следването, да ги запознае с базисните принципи на критичното мислене, да опише двете основни форми на научно изследване, използвани от психолозите: наблюденията и експерименталните изследвания. Основно ударение се поставя върху развитието на научен скептицизъм и практикуването на критично мислене, което не се изчерпва с „критикарстване“, а с научна оценка на доказателствата, т.е. развитие на интелектуалните умения, които не позволяват на изследователите да бъдат лековерни и да приемат псевдонаучни твърдения или абсурдни идеи като научни истини.

Предварителни изисквания:

Няма

Очаквани резултати:

След завършване на курса студентите:

- ще имат начални познания за основните въпроси в психологията;
- ще започнат да изграждат способността да мислят критично и методологично обосновано за ключови въпроси в областта на психологическото познание;
- ще трупат познания за изготвянето на писмени текстове върху психологически проблеми и

въпроси;

- ще изграждат уважение към хората и техните фундаментални човешки права независимо от възрастта, пола, способностите, етническата или религиозната им принадлежност.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1	Практически въпроси, свързани с работата на студента. Видове тестове: есеистични и със закрити въпроси. Подготовка за изпит. Писане на доклади и реферати. Използване на планове: изследователски, работни, формални. Писане на „теза“ при зададена и незададена тема. Добри и лоши тези. Използване на доказателства: добра и лоша употреба на доказателства. Цитатите като специален вид доказателства. Цитиране и документиране на източници в научен текст. Плагиатство. Подходяща и неподходяща употреба на чужди думи и идеи. Плагиатството и Интернет.	4
2	Психологията като наука. Проблемът, създаден от Фройд. Разнообразието на съвременната психология. Последствия. Единство в науката. Що е наука? Системен емпиризъм. Публично верифицируемо познание: повторение и рецензиране от колеги. Емпирично разрешаеми проблеми. Психологията и народната мъдрост: проблемът на „здравия разум“. Психологията като млада наука.	4
3	Фалшифицируемост. Теории и критерият „фалшифицируемост“. Фройд и фалшифицируемостта. Фалшифицируемостта и народната мъдрост. Свободата да се признават грешките. Грешките в науката.	2
4.	Операционализъм и есенсиализъм. Защо учените не са есенсиалисти? Есенсиалисти и операционалисти. Надеждност и валидност. Преки и непреки операционални дефиниции. Развитие на научните понятия. Операционални дефиниции в психологията. Операционализмът като хуманизираща сила. Въпросите на есенсиалистите и погрешното разбиране на психологията. Операционализмът и формулирането на психологическите въпроси.	3
5.	Свидетелски разкази и доказателства от изследване на случаи. Мястото на изследването на случаи. Защо свидетелските разкази са безполезни? Проблемът за „живостта“. Въздействието на един-единствен случай. Свидетелските разкази отварят вратата към псевдонауката	3
6.	Корелация и каузалност. Контрол. Проблемът за третата променлива. Проблемът за посоката. Селективен уклон. Сравнение, контрол и манипулиране. Значението на контролните групи. Случаят с Умния Ханс. Отделяне на променливите. Интуитивна физика. Интуитивна психология	2
7.	Критиката за „изкуственост“ и психологията. Защо естественото невинаги е нужно? Объркването на „случайната извадка“. Ръководени от теория изследвания срещу директни приложения. Приложения на психологическата теория. Проблемът за „второкурсника“.	2
8.	Значението на сливащите се доказателства. Принципът на свързаността. Модел на „големия скок“ срещу модел на постепенния синтез. Сходни доказателства: напредък въпреки недостатъците. Сливащи се доказателства в психологията. Научен консенсус. Методи и принцип на конвергенцията. Напредък към по-мощни методи	2
9.	Проблемът за множествената каузалност. Понятието „взаимодействие“. Изкушението на обяснението с една-единствена причина	2
10.	Вероятностни разсъждения. Статистики. Вероятностни разсъждения и погрешно разбиране на психологията. Психологически изследвания върху вероятностните разсъждения. Недостатъчна употреба на вероятностната информация. Неизползване на информацията за размера на извадката. Грешката на	2

	комарджията. Статистики и вероятност	
11.	Ролята на случайността в психологията. Склонността да се обясняват случайни събития. Обясняване на случайността: илюзорна корелация и илюзия за контрол. Случайност и психология: съвпадения, лични съвпадения. Приемане на грешката, за да се редуцира грешката: клинични срещу статистически прогнози	2
12.	Проблемът на психологията сред другите науки. Имиджовият проблем на психологията. Психология и парапсихология. Литературата за самопомощ. Познание по рецепта. Психологията и другите дисциплини. Най-лошите врагове. Не е ли всеки психолог: имплицитни теории за поведението. Източникът на съпротива срещу научната психология.	2

Конспект за изпит

№	Въпрос
1	Психологията като наука
2	Фалшифицируемост
3	Операционализъм и есенциализъм
4	Свидетелски разкази и доказателства от изследване на случаи
5	Корелация и каузалност. Контрол
6	Критиката за „изкуственост“ и психологията
7	Значението на сливащите се доказателства
8	Проблемът за множествената каузалност
9	Вероятностни разсъждения
10	Ролята на случайността в психологията
11	Проблемът на психологията сред другите науки

Библиография

Основна:

Станович, Кийт (2010). *Нека мислим правилно за психологията*. София: Изток-Запад.
Stanovich, K. E. (2019). *How to Think Straight About Psychology* (11th ed.). Boston: Pearson.

Допълнителна:

Доус, Р. (2010). *Кула от карти*. София: Изток-Запад.
Лилиенфелд, С. О., Лин, С. Д., Русайо, Д. и Байърстийн, Б. Л. (2012). *50 големи мита на популярната психология*. София: Изток-Запад.
Dunn, D. S., Halonen, J. S., & Smith, R. A. (Eds.). (2008). *Teaching Critical Thinking in Psychology: A Handbook of Best Practices*. Malden, MA: Blackwell Publishing.
Hunter, D. A. (2018). *A Practical Guide to Critical Thinking: Deciding What to Do and Believe*. Gildan Media.

Критерии за оценяване

Семестриалната оценка се формира по следния начин:

- 30% от семестриалните домашни работи и предварителния изпит
- 70% от финалния изпит

Оценката на тестовете се формира по следния начин:

- 85-100% - отличен 6
- 70-84% - много добър 5
- 60-69% - добър 4
- 50-59% - среден 3
- <49% - слаб 2